

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutioes Morales

In Quibus Vnivers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1602

12. Quibus diebus ex iure communi sit ieiunium seruandum, & primum
ieiunij Quadragenarij institutio quænam sit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14077

omnium sententia, nequaquam: ratio est in propo-
 ptu, quia qui ex parte, ieiunij lege soluitur, non
 ex toto solutus est, cum ieiunij lex plura conti-
 neat, non secus ac is, qui Principis beneficio ab
 vna lege eximitur, nō cōtinuo eximitur a ceteris.

Septimò quæritur, An qui sine iusta causa horam
 comedendi in die ieiunij anteuertit, ieiunium
 obseruare debeat? Quætionem mouet argu-
 mentum quod obijci posset. Nam qui vas integrū
 seruare deberet, & illud frangeret, non amplius
 peccaret illud in plures partes comminuens, cū
 semel fractum, amplius integrū seruare neque-
 ar: ergo pari ratione, qui semel ieiunium fran-
 git, deinceps non peccat, cum amplius integrum
 ieiunium seruare non possit? Respondeo, non esse
 idem iuris in eo, qui vas integrū frangit, quod
 in eo qui ieiunium soluit anticipata cibi sum-
 ptione. Nam præcepto de integro vase seruando,
 solum cauetur, ne illud frangamus; ac verò præ-
 ceptum ieiunij seruandi multa complectitur, ni-
 mirum ne cibis vetitis vtamur; deinde ne sapius
 quàm semel edamus, postremò ne horam come-
 dendī anteuertamus. Ac propterea quemadmodum
 qui ante horam prænitam comedit, continere
 adhuc se debet à carnibus, sic etiam oportet
 vt non amplius eo die comedat, ne aliud denuo
 peccatum admitat. Sic habet communis opinio,
 quam refert Caietanus 2. 2. q. 147. art. 7.

Caput XII.

Quibus diebus ex iure communi sit Ieiunium seruandum: & primum Ieiunij Quadragenarij institutio quanam sit.

PRIMò quæritur, Quibusnam diebus iure cō-
 muni constitutum sit, vt ieiunium seruemus?
 Respondeo, ieiuniorum alia esse communia,
 alia verò priuata & propria. Communia vocantur
 ieiunia, quæ in tora Ecclesia seruantur, & hæc
 vel iure communi, vel consuetudine totius
 Ecclesie generali sunt constituta. Priuata verò
 ieiunia sunt, quæ vel proprij voti Religione; vel
 Sacerdotis poenitentiam iniungentis præcepto,
 vel peculiari Superioris mandato, vel speciali
 gentis, ciuitatis, aut populi statuto, vel consuetudine,
 suscipiuntur. Nobis autem agendum est de
 communibus Ecclesie ieiunijs: Inter quæ primū
 omnium & antiquissimū occurrit ieiunium quadragenarium,
 quod proximè quotānis ante Pascha celebratur
 & colitur. De quo primum quæri solet, An sit iure
 Diuino, an potius Canonico institutum. Quidam
 iuniores censent esse iure diuino sancitum: &
 id probant, quia aliqui veteres Ecclesie patres
 videntur docuisse, illud esse iuris diuini, quoniam
 Christus quadraginta diebus, & quadraginta noctibus
 ieiunium seruauit. Ambrosius *serm. 25. Si ignorans*, inquit,
Ionathas indictum à patre ieiunium, quia soluerat, morti addicitur: qui sciens indictum à Christo Domino ieiunium soluit, quid meretur? & *Serm. 34. Hanc enim Quadragesimam nobis Dominus sua ieiunio consecrauit. Et paulò inferius: Quisquis ergo Christianus consecratam ieiunando non impleuerit Quadragesimam, præuaricationis & consumaciæ tenebitur*, quod legem diuini datam prændendo rescindit. Et *Serm. 36. Ante diem deuotionem sancte Quadragesimæ predicantes, sacrarum litterarum exempla protulimus, quibus approbamus hunc quadragenarium numerum non esse ab hominibus constitutum, sed diuini consecratum, nec terrena cogitatione inuentum, sed celesti maiestate præceptum.* *Sermone item 34. Quod abstinentie*, inquit, *totò populo, vel soli contra præceptionem Domini denotatis.* (Siquitur Ambrosius contra eos, qui Quadragenarium ieiunium comedendo soluebant.) Et B. Maximus in Homilia de Quadragesima: *Quadragesimum ieiunium*, inquit, *non tam ab hominibus institutum, quàm à Deo consecratum, & celesti maiestate præceptum.* Augustinus quoque scribens in Psalmum 100. paulò post initium, sic ait: *Præcipitur nobis quadragenariam ieiunium, & ex lege, & ex Prophetis, & ex ipso Euangelio, quod testimonium habet à lege & Prophetis.* Idem etiam ait Beda in Homilia in Dominica Quadragesimæ: *nec nō & Isidorus lib. 1. de offic. Eccl. cap. de ieiunio.* Item Leo in *Serm. 4. de Quadragesima* scribit, ieiunium Quadragesimæ esse prouisum magna diuina institutionis salubritate: & *Sermo. 2. de ieiunio Penitentes* ait ieiunia esse diuinitus instituta. Hieronymus in *Esai. cap. 29. in Ezech. 41. & in Ionæ, cap. 3.* scribit, ait: *Christus ieiunauit quadraginta dies, vt vobis hereditariis totidem solemnes dies relinqueret.* Ita Patres.

At communis est Theologorum Scholasticorum opinio, Quadragenarium ieiunium, non iure diuino, sed Apostolica traditione siue mandato, & iure canonico, & generali Ecclesie consuetudine coli & celebrari. Ita Duaren. in 4. dist. 15. q. 4. art. 3. concl. 3. Ibidem Maior q. 4. concl. 3. Gabriel in 4. dist. 16. q. 3. artic. 1. notab. 2. Adria. in 4. de consuet. q. 1. 4. Alij probant confessionem, versic. *Nec videntur terribis*. Angelus ieiunium nu. 7. Silu. eod. verb. q. 1. versic. *Quibus autem diebus ex Mandato Ecclesie.* Nauar. in *Manuali cap. 21. num. 12.* Medina *tratt. de ieiunio q. 1. Ledesm. in 4. par. 2. q. 17. art. 1. dub. 1.*

Item aliqui patres testantur, hoc ieiunium esse ab Apostolis institutum. Quod perspicue scitis Hieronymus in *Epist. ad Marcellam* tradit his verbis: *Non vnam Quadragesimam secundum Apostolorum traditionem toto anni tempore nobis congruo ieiunamus.* Leo duobus in locis, videlicet *Serm. 6. & 9. die Quadragesimæ*, idem tradit, Quadragesimam nempe esse ab Apostolis institutam. Cassianus *Collat. 21. cap. 30.* scribit eandem esse à Sacerdotibus fixa lege sancitam. Rabanus quoque *libro 2. cap. 28. de Institut. Clericorum*, ait: *statio est statutorum dierum, vel temporum: Dierum, vt quarta, aut sexta feria ieiunemus: Temporum, vt obseruatio Quadragesimæ, quæ in vniuerso orbe Christianorum, institutione Apostolica seruatur circa confinia Dominicæ passionis.* Extat Canon Apostolorum, numero sexagesimus octauus, vbi Quadragenarium ieiunium ante Pascha sancitur. Augustinus *Epist. 86. ego*, inquit, *Euangelicus & Apostolicus litteris, totoque Instrumento, quod appellatur Testamentum Nouum, animo id revoluens, video præceptum esse ieiunium: quibus autem diebus non oporteat ieiunare, & quibus oporteat, præcepto Domini, vel Apostolorum non inuenio definitum.* Theophilus item, vt citat Medina loco citato dicit: *Habemus Quadragesimam ab Apostolis institutam.*

Ij verò patres, qui (vt superius indicauimus) innuere videntur, Quadragenarium ieiunium iuris esse diuini, illud mea sententia tantummodo significare

Matth. 3.

2. Reg. 14.

gnificare contendunt, eiusmodi ieiunium tum ex noua, tum ex vetere scriptura auctoritatem trahere, eo quod Christi Domini, Eliæ & Moysis exemplo quadraginta dierum ieiunium consecratum seruamus. Nec tamen quicquid Christus fecit, nos quoque facere iussit. Exemplum Christi nobis relictum, aliquando vocatur à Patribus præceptum nobis diuinitus datum. Sunt etiam qui dicant Niniuitas Ionæ Prophetæ Sermonem permotos, quadraginta totos dies ieiunium seruasse. Nam et si primo triduo, cuius solius scripturæ meminerunt, fuerit ieiunium rigidius & diuini solito (abstinebant enim homines ac pecora ab omnibus) sed reliquis tamen triginta septem diebus communi lege vitatum & solitum ieiunium retinuerunt, ut magis diuinam iram placarent & auerterent; Deique gratiam sibi facilius conciliarent. Et ita Hieronymus ait supra Ionam cap. 3. *Trinus numerus, qui ponitur à septuaginta, non conuenit penitentiæ: Quadragenarius numerus conuenit peccatoribus; ieiunio, orationi, sacco, & lachrymis, & perseuerantia deprecandi: ob quod Moyses, & Elias quadraginta dies ieiunasse leguntur. Ipse quoque Dominus uerum Ionas missus ad predicationem Ninive, ieiunauit quadraginta dies: & hereditatem nobis ieiunij relinquens ad esum corporis sui, sub hoc numero animas nostras preparat.* Hæc Hieronymus. Nam si Niniuitæ triduo tantum ieiunium seruassent, alijsq; penitentia officijs sese occupassent, parum omnino ad rem fecissent, quæ de quadragenario penitentialium dierum numero, & Moysis, & Eliæ, & Christi ueri Ionæ illic affert Hieronymus: constat enim hos omnes non tres tantum, sed quadraginta totos dies ieiunium seruasse. Probabilis est horum sententia, sed ex Ionæ uaticinio & uerbis certo colligi non potest.

Secundo queritur, unde inchoetur ieiunium quadragenarium? Respondeo, conuenire apud omnes, inde Quadragesimam inchoari à feria quarta Cinerum, quæ uulgò appellatur quarta feria in capite ieiunij. Sic Auctor Micrologi. cap. 49. Sed questionis est dubia, an inceperit olim ante Gregorium Magnum in eadem feria quarta. Dux sententiæ sunt, una docet, olim non incipere solitam in feria quarta Cinerum ante Gregorium Primum; quæ communis est scriptorū opinio: eo quod in c. *Quadragesima, de Consec. dist. 3.* aperte dicitur, quatuor dies ante Dominicam primam in Quadragesima esse adiectos, ut omnes planè ieiunium quadraginta dierum obseruent: quod caput de sumptum est ex Gregorio Homilia 16. in Euangelia. Altera opinio tradit, semper quadragenarium ieiunium olim etiam ante Gregorium Primum inchoari solitum in feria quarta Cinerum: quod probatur primo, quia in c. *Statuimus, dist. 4.* Telesphorus constituit, ut Clerici ieiunent plenas septem hebdomadas. Dicit, *plenas*, quia ceteri ieiunium incipiunt à feria quarta septimæ hebdomadæ ante Pascha. Deinde quia apud Augustinum extat inter Sermones de Tempore, Sermo qui inscribitur in feria quarta in capite ieiunij, & sequuntur Sermones in feria quinta, sexta, & Sabbato eiusdem hebdomadæ. Postremò, quia si ab ea feria, Quadragesima non sumit initium, non sunt quadraginta dies ieiunij usque ad Pascha: nam demptis Dominicis sex, remanent solum triginta sex di-

es ieiunij. Probabilius tamen est, Quadragesimam olim ante Gregorium I. semper de more inceperit à Dominica die, quæ dicitur prima Quadragesimæ, ut aperte Ambrosius *Serm. 34. qui est de Quadragesima*, Cassianus *Collat. 21. cap. 24. 27. 28.* Gregorius *Homilia 16. in Euangelia* testantur. Vnde Alcuinus *Lib. de Dini. offic. cap. de Quadragesima*; ait: *Quadragesima incipit à sequenti Dominica post Quinquagesimam.* Et Liber qui dicitur Ordo Romanus similiter habet, in capite de Septuagesima; Quadragesimam incipere à Dominica die post Quinquagesimam, idem testatur Auctor *Micrologi, cap. 49.* Ecclesiastica item officia, quæ toto tempore Quadragenarij celebrantur, ab ea Dominica incipiunt.

Cum ergo obijciatur cap. *Statuimus de Consecrat. dist. 4.* ex Telesphoro, ubi decernitur: ut septem hebdomadas plenas ante Sanctam Pascha omnes ieiunent: Respondeo, non id præcepti Telesphorum cunctis in uniuersum dedisse, sed Clericis duntaxat, qui sunt (ait idem Pontifex) in sortem Domini vocari: Quia sicut discreta debet esse uita Clericorum à Laicorum conuersatione, ita & in ieiunio debet esse discretio. Hæc ille, cuius decretum postea in Gallia Synodus Aurelianensis 4. abrogauit. Ait enim Canone 2. *Id Sacerdotibus omnibus est decretum, ut ante Pascha solemnitatem, non Quinquagesimam, sed Quadragesimam teneantur.* Et idem habetur in Concilio Aurelianensi 1. *can. 12.* Cum deinde obijciatur, à die Cinerum, Quadragesimam inchoari, ac propterea dies illos quatuor, qui Dominicam primam Quadragesimæ proximè antecedunt, ad Quadragenarium ieiunium pertinere: Respondeo, ieiunium Quadragenarium esse duplex, plenum, & semiplenum. Plenum est, cum interdum semel tantum edimus: semiplenum uero, quando amplius quam semel comedimus, sed à carnibus, & à ceteris, quæ initium habent à carnibus, nos ipsi continemus: à Dominica prima in Quadragesima usque ad Pascha, sunt dies quadraginta duo ieiunij, non quidè pleni & perfecti, quoniam diebus Dominicis ieiunium plenum non agitur, sed ieiunium semiplenum, & imperfectum, & hoc sufficit. Cum tertiò obijciatur, apud Augustinum extare Sermonem in feria quarta in capite ieiunij: Certè quæuis ob id quidam existiment eos falli, qui sentiunt, quatuor eos dies Gregorium Magnum adiecisse; Verius tamen est, quod paulò antè dixi, olim ante Gregorium Quadragesimam à Dominica post Quinquagesimam inceperit. Cum uigent, extare Sermones Augustini, & aliorum veterum patrum habitos ad Populum in feria quarta Cinerum in capite ieiunij, & alijs tribus diebus proximè sequentibus: Profecto uerisimile admodum est, eiusmodi Sermones habitos ab illis Patribus fuisse initio Quadragenarij ieiunij: & postea quatuor illis diebus esse attributos. Incertum esse quidam aiunt, an Sermones illi sint B. Augustini, sicut etiam dubitatur, An titulus Sermonis in feria quarta in capite ieiunij sit ab Augustino appositus, an ab alio postea adiectus. Sermones illi uidentur mihi esse Augustini de Tempore, sed ab aliquo post Augustinum ad Gregorianum Quadragenarij ieiunij more & ratione accommodati. Fateor quidè in c. *Quadragesima de Consec. dist. 5.* Gratiani esse uerba, non Gre-

gorij Magni ea omnia, in quibus dicitur, esse ad ieros Quadragenario ieiunio quatuor dies; quibus Gratianus, vt assolet, ea verba retulerit, tanquam ex Gregorio Primo accepta. Verisimile quidam existimant, quatuor illos dies esse additos à Gregorio I. nam vterque Ecclesiastica officia ad certam rationem & methodum dicitur reuocasse: sed parum refert, an Gregorius Primus, an potius Secundus eos quatuor dies adiecerit.

Tertio quaeritur, Quo die ieiunium Quadragenarium finiatur? Dux quoque sunt sententiae: vna illud terminari vult in Sabbato, quod proxime Pascha antecedit. Id enim planè docent Ambrosius, Cassianus, & Gregorius Magnus locis supra citatis. Altera opinio docet, finiri more antiquo in feria quinta maximè hebdomadae, quae vocatur feria quinta in Coena Domini: sed recèntiori iure & more in Sabbato terminari, quod Pascha praecedat. Et hæc probabilior videtur opinio: si sermo sit de prima huius ieiunij origine & institutione, & computatione veteri. Sic enim ait Alcuius in Lib. de Diuinis offic. cap. de Quadragesima. *Quadragesima tendit vsque ad diem in Coena Domini, & alibi: Quadragesima incipit à sequenti Dominica post Quinquagesimam, & finitur quinta feria ante Pascha Domini, quando canimus: In nomine Domini omne genu flectatur, Et Liber dicitur, Ordo Romanus, hunc in modum loquitur in cap. De Septuagesima: Quadragesima currit cum sua Dominica, à qua incipit, vsque ad mysterium Pasche Hebraeorum: quod Dominus noster cum Discipulis suis celebravit, & nos dicimus Cenam Domini. Amalarius quoque lib. 4. de Ecclesiast. offic. cap. 4. ita scribit, qui quadragesima dies studuerit sub disciplina constringi, quae in Quadragesima peragitur, non est dubium, quin in Coena Domini possit annumerari cultui munditiae. Auctor Micrologi cap. 52. ait. Diem in Coena Domini finem esse Quadragesimae. Idem quoque Rabanus Lib. 2. de Institut. cleric. cap. 34. Vnde pariter aiunt, olim eo die, qui dicitur feria quinta in Coena Domini, perfecto Missæ sacrificio, omnes Eucharistiam suscipere, ac tunc ieiunium aliquas Ecclesias soluere consueuisset, exemplo eorum, de quibus loquitur Paulus 1. Corinth. 11. Et quia ea consuetudo alicubi recepta fuerat, Ecclesia postea in vniuersum prohibuit, ne eo die ieiunium solueretur, vt ait Auctor Micrologi, cap. 52. Concilium Laodicenum Can. 50. & habetur cap. Non oportet, de Consec. distin. 3. ita statuit. Non oportet in Quadragesima quinta feria vltima hebdomadae ieiunium dissoluere, & totam Quadragesimam inhonorare, sed per totos dies Quadragesimae ieiunare. Idem decernitur in cap. Non liceat, de Consec. distin. 3. ex Concilio Martini Episcopi Bracaren. Idem in Concilio ad Trullum coacto, Can. 29. Obijcies Ambrosium dicentem loco citato, Quadragesimam vsque ad Pascha habere quadragesima duos dies, Et Gregorium similiter loco praedicto asserentem, Quadragesimam habere sex hebdomadas ante Pascha, & quadragesima duos dies vsque ad Pascha. Respondeo Patres variè Quadragenarij ieiunij dies supputare consueuissent: nam à prima Dominica in Quadragesima vsque ad feriam quintam Magnae hebdomadae, computantur in-*

tegrè quadragesima dies, qui quidem dies Quadragesimam efficiunt, & ieiunium in vltimo die, nimirum in feria quinta terminabatur: sed deinde feria sexta & Sabbato proximo ante Pascha ieiunium resumebatur: Illud tamen ad Quadragesimam non omninò olim pertinebat, quoniam erat totius anni commune ieiunium: nam per totum annum Christiani Latinae Ecclesiae feria sexta & Sabbato cuiuslibet hebdomadae seruare ieiunium solebant, vt dicam inferius. Ac proinde Ambrosium, & Gregorium fateor hoc ieiunium in feria sexta ac Sabbato proxime Pascha praecedentibus, vna cum ieiunio Quadragenario coniunxisse & annumerasse, cum scripserunt: Sex hebdomadas & quadragesima duos dies ante Pascha ieiunium seruamus. Deinde obijcies, si Quadragesima finitur in feria quinta Magnae hebdomadae, consequens est, vt dies Quadragenarij ieiunij quadragesima non sint, sed tantum trigintaquatuor: nam detrahi debent sex integræ Dominicae, in quibus ieiunium non seruabatur? Respondeo, vt paulò ante dixi, Quadragenarium ieiunium esse duplex, plenum, & semiplenum: perfectum, & imperfectum. Plenum ieiunium est, (vt ibidem definiuimus) cum interdum semel tantum edimus, & à carnibus, ouis, & cæteris huiusmodi abstinemus. Semiplenum verò ieiunium est, cum solum abstinemus à carnibus, & ijs quæ iniunium & originem ducunt à carnibus, etiam si amplius quàm semel edamus: vnde à prima Dominica Quadragesimae vsque ad feriam quintam Magnae hebdomadae, numerantur dies quadragesima, in quibus ieiunium Quadragenarium partim plenum, partim semiplenum seruatur: ac proinde omnes eiusmodi dies olim dicebantur esse dies Quadragenarij ieiunij. Cæterum Gregorius II. aut forte primus voluit, vt plenum ac perfectum ieiunium Quadragenarium seruaret Ecclesia Romana: & idcirco adiecit quatuor illos dies, qui primam Dominicam Quadragesimae proxime antecedit. Et cum pariter iam cautum antea esset, vt feria quinta Magnae hebdomadae ieiunium, vt olim seruaretur, annumerati & adiuncti fuerunt Quadragenario ieiunio duo illi dies, qui proxime Pascha antecedunt, & sex huiusmodi dies suffecti & subrogati in locum sex Dominicarum, integrum quadragesima dierum ieiunium efficiunt, & sic effectus est totus qui nunc est, Quadragenarij pleni & perfecti ieiunij numerus.

Quarto quaeritur, quot diebus ieiunium Quadragenarium constet? Respondeo ex Ambrosio Sermone 23. de Quadragesima, diebus constare quadragesima duobus, qui à prima Dominica Quadragesimae vsque ad Sabbatum Paschae proximi protenduntur: in quibus etiam diebus sex Dominicae computantur: nam ieiunium Quadragenarium accipit B. Ambrosius non solum id, quo interdum semel tantum comedimus, sed etiam quo à carnibus, ouis, & cæteris eiusmodi cibis abstinemus, quamuis amplius quàm semel edamus. Vnde quaerens ipsemet Ambrosius praedicto Sermone de Quadragesima qui incipit, Sancta Quadragesima, cur Quadragesima habeat duos & quadragesima dies? Respondet, quia populus Israeliticus per quadragesima duas mansio-

Matth. 26.

nes tota ductus est in terra Promissionis; sic nos ad requiem Pasche: nam ieiunia nostra sunt quadam mansiones. Item, sicut quadraginta duorum annorum spatio Israel peruenit ad fluenta Iordanis: sic nos à Baptismo in Pascha. At Cassianus Collat. cap. 25. In septem, inquit, hebdomadibus si dies Dominici & Sabbata subtrahantur, quinque & triginta dies superant ieiunij deputati. Et cap. 27. Qui putat die quoque Sabbati ieiunandum, sex in hebdomada ieiunia persoluit: & ita sex & triginta diebus ieiunant, sexies reuoluit hebdomada. A prima igitur Dominica Quadragesimæ ad Pascha, sunt quadraginta dies: ex quibus, sex detractis, Dominici scilicet, in quibus non ieiunatur, remanent triginta sex dies, qui sunt decima pars dierum trecentorum sexagintaquinque, ex quibus annus constat. Cum ergo triginta sex diebus ieiunamus, decimas totius anni Deo persolimus, iuxta legem, quæ Levit. 28. & Exod. 22. iubet decimas solui. Hæc ex Cassiano. Similiter Gregorius Homilia 16. in Euangelia docet, ieiunium Quadragesimum quadraginta duobus diebus constare. A prima, inquit, Dominica Quadragesimæ usque ad Pascha Domini, sex hebdomada computantur, quarum videlicet quadraginta duos dies sunt, ex quibus dum sex Dominici dies abstinentie subtrahantur, non plus in abstinentia, quam triginta sex remanent. Dum vero per trecentos sexagintaquinque dies annus voluitur, deinde per triginta sex abstinentur, quasi anni nostri decimas Deo damus: Hec ille. Et in e. Quadragesima, de Consecratione, quasi ex eodem Gregorio Primo Gratianus adiungit: Sed ut facer numerus quadraginta dierum completatur, quem Sacerdos nosse sacro suo ieiunio consecratis, quatuor dies prioris hebdomadae, ad supplementum quadraginta dierum adduntur, id est, quarta feria, quæ caput ieiunij subnotatur, & quinta feria sequens, & sexta feria, & Sabbatum nisi enim istos dies quatuor triginta sex superioribus adiunxerimus, quadraginta dies in abstinentia non habuerimus. Inuenitur autem & ab omnipotenti Deo omnium bonorum nostrorum decimas dare. Hæc apud Gratianum: Leo citato. Augustinus in eodem Epist. 118. quæ est ad Iulianum, & Lib. 2. de Consec. Euangelista, cap. 4. & Lib. 83. Questio 1. q. 81. mythicum Quadragesimæ ieiunij numerum sic exponit, dicens: Quia virtus Decalogi per quatuor Euangelia impletur: nam decem sunt quatuor dicitur, in Quadragesimæ ieiunio surgit: Tunc Decalogi mandata persoluitur, cum Quatuor Euangelia custodimus. At item, Ex quatuor elementis subsistimus: quia per carnis quatuor humores, vel quatuor elementa, vel quatuor præcipuas animi passiones, vel per quatuor anni tempora, decem Decalogi præcepta contempimus. Hæc deus ex Augustino. Ex quo, & ex Hieronymo super Ezechiel. 29. & Ionam 3. & ex Chrysostomo Hom. 61. ad Populum Antioch. & Hom. 1. in Genesim, & Leone 1. Serm. 1.2. & 5. de Quadragesima: constat hoc ieiunium in quadraginta dierum numero consistere.

De ieiunij porrò Quadragesimæ dierum numero, & initio magna fuit olim apud Christianos varietas, quam etiã Irenæus Lib. 5. c. 25. significauit ita scribens: Quidam, inquit, se vñ diem ieiunare existimant, alij duos, non pauci plures, multi quadraginta, atque diurnis nocturnisque horis diem suum metiuntur & statuant, atque eiusmodi eorum qui hoc obseruabant ieiunium, varietas & discrepantia, non nostra modo aetate cepta est, verum etiam longè ante apud Maiores nostros, qui ut coniectare licet, non accuratè consuetudinem illorum, qui vel simplicitate quadam, vel priuata auctoritate aliquid in posterum tempus statuis-

sent, obseruauerunt. Sozomenus item Lib. 7. ca. 19. à quo Nicephorus Lib. 2. cap. 34. accepit, hunc in modum scribit: Tam illa quæ hinc processit, quæq; appellatur Quadragesima, in qua populus ieiunat, alij in sex dierum septimanis computant, ut Ilyrii, & qui ad Occidentem sui sunt, necnon & vniuersa Libya, & Aegyptus cum Palæstina. Alij in septem, ut Constantinopolitani, & nationes circumiacentes usq; ad Phœnices. Alij sparsim tres in sex aut septem istas ieiunant. Alij tres, Pascha immediatè præcedentes continent. Beda item, & ante eum longè multò Cassianus in Collat. 21. cap. 25. & 27. inter alia commemorat, Diuerso more, id est, sex, vel septem hebdomadibus per nonnullas Prouincias Quadragesimam celebrari. Sic ille, Constat igitur, alios Quadragesimam à Septuagesima auspiciari solitos, alios à Sexagesima, alios à Quinquagesima, alios à Quadragesima, alios tandem à die Cinerum, hoc est à feria quarta ante Dominicam Quadragesimam. Si quæras, quo pacto omnes Quadragesimæ ieiunij tempus Quadragesimam appellauerint, cum tamen alij octo, alij nouem, alij septem, alij sex, alij tres, alij duas, alij vnam tantum hebdomadam ante Pascha ieiunio consecrauerint, ut Sozomenus, & Nicephorus locis citatis tradiderint? Respondeo, Apostolos, quadraginta dies proximè ante Pascha ieiunio deputasse, deinde verò consuetudines varias esse introductas. Alij enim hos dies perfectò & pleno ieiunio celebrabant, in die non amplius, quam semel edentes: Alij verò imperfectum ieiunium seruabant, abstinentes quidem à carnibus & cæteris carnis fructibus per totos eos quadraginta dies, sed sæpius interitum comedentes, & vnam hebdomadam, aut duas, aut tres perfectò ieiunio seruantes: Alij plures quam quadraginta dies perfectò ieiunio sua spontè consecrabant, & ideo omnes Quadragesimam ab Apostolis institutam retinere se & obseruare proximè ante Pascha profitebantur.

Quæres, quid est quod Irenæus ait, aliquos vnum tantum ieiunare diem; Alios, ieiunare duos dies, & alios, plures? & Basilus Homil. 2. de ieiunio, hortans populum ad ieiunium Quadragesimæ, videtur significare, esse ieiunium colendum diebus quinque duntaxat: & Leo agens de ieiunio septimi mensis Sermone 1.3.4.5. & 9. ait: Ieiunemus secunda feria, quarta, & sexta, & Sabbato apud Sanctum Petrum pariter vigilemus: Et Socrates Lib. 7. Hist. Eccl. cap. 38. quem sequitur Nicephorus Lib. 12. cap. 34. refert Romanos ieiunare solitos tantum tres hebdomadas ante Pascha? Respondeo, Irenæum loqui de ieiunio, quod quidam seruant in certis diebus hebdomadae, nihil prorsus edentes nec inter diu, nec noctu, exemplo, & imitatione Domini: ita ut quidam vnum diem, alij duos, alij tres, alij plures dies obseruent nihil edentes. Et ideo subiicit: Quadragesima horis diurnis & nocturnis diem suum metiuntur. Basilus verò loquitur de quinque dierum ieiunio, quod in singulis hebdomadis Quadragesimæ Græci seruabant, nam illi diebus Dominicis & Sabbatis ieiunium videlicet plenum & perfectum non colunt. Leo videtur similiter loqui de iis, qui ieiunium plenum & perfectum exemplo Christi seruabāt nihil prorsus edentes per totum diem ac noctem; & eiusmodi ieiunij suscipiebant feria secunda, quarta, & sexta, cæteris verò diebus hebdomadae, ieiunium commune

vnā cum alijs colebant, nempe coenantes, nihil autem prandētes. Socrates verò loquitur de quibusdā Romanis, qui malē in Quadragesima ante Pascha alternis tantummodo hebdomadis ieiunium agebant. Nam Ambrosius reprehēdit quosdam, qui alterna quoque ieiunia, Quadragesimā tempore Mediolani seruabant. Is igitur mos non erat omnium Romanorum communis, sed aliquorum duntaxat perperam ieiuniū quadragesimarium colentium.

Quintò quæritur, An eadem ieiunij ratio fuerit in Ecclesia Latina & Græca seruata? Respondeo, Græcos Quadragesimarium ieiunium à Dominica Sexagesimæ inchoasse, & protinde per octo hebdomadas ante Pascha seruasse ieiunium. Latiorum verò alij, à Dominica Quadragesimæ, alij verò, à feria quarta Cinerū incipiebant, quamuis, vt paulò antè dixi, ante Gregorij Primum, vel etiam ante Secūdum, Latini omnes à Dominica Quadragesimæ inchoabant. Item Græci in Quadragesima dies Dominicos & Sabbata, vno dempto, quod Pascha proximò antecedit, à ieiunio Quadragesimæ excipiebant. Sic enim habet Canon 55. Synodi in Trullo cōgregatæ: *Quoniam intelleximus in Romanorum Ciuitate, in sanctis Quadragesimæ diebus in eius Sabbatis ieiunare præter Ecclesie traditionis consuetudinem: Sanctæ Synodo visum est vt in Romanorum Ecclesia Canon inconcusse obtineat, qui dicit: Si quis Clericus inuentus fuerit in sancto die Dominico vel Sabbato ieiunans præter vnum & solum, deponatur; si autem Laicus, segregetur.* Hæc ibi. Hic Canon, qui Romanam Ecclesiam omnium Ecclesiarum matrem reprehendit, non recipitur. Canon autem Apostolorum 68. Sic habet: *Si quis Dominicū diem & Sabbatum, vno solo dempto, ieiunare deprehendatur, deponatur; si Laicus, e Communione eijcitur.* His accedit S. Ignatius in Epistola ad Philippenses: *Quadragesimam, inquit, nolite pro nihilo habere: imitationē enim continet Dei conuersationis. Quicunque Dominicam aut Sabbatum ieiunauerit præter vnum Sabbatum Pasche, ipse est Christi interfectōr.* Sic ille. At verò Romanorum Ecclesia, Sabbato solita est ieiunium seruare. Vnde Innocentius Primus scribit in Epist. ad Decemium Episcopum cap. 4. *Quod ritè omni Sabbato ieiunetur, quia feria sexta & sabbatum, ambo dies tristitiam Apostolis, vel ipsi qui Christū secuti sunt, induxerunt. Qui die Dominico exhilarati, non solum istum festiuissimum esse voluerunt, verum etiam per omnes hebdomadas frequentandum esse duxerunt.* Vnde verò hæc Græcorum, & Latinorum sit exorta diuersitas, suo loco inferius explicabo.

Caput XIII.

De ieiunio, quod in peruiigijs Sanctorum Apostolorum suscipitur & colitur.

Primò quæritur: In quibus Sanctorum cœli ciuium peruiigijs sit nobis, iure communi, ieiunium seruandum? Respondeo, id planè constare ex c. Ex parte de obseruat. ieiuniorum. Indictum est enim ieiunium in peruiiglio Dominici Natalis, & Assumptæ in Cœlum Virginis. Et ex c. Consilium de Obseruat. ieiunior. seruandum est ieiunium

in singulis peruiigijs Apostolorum, præterquā in peruiiglio Sanctorum Philippi & Iacobi, & B. Ioannis Euangelistæ, quia illud incidit inter Pascha & Pentecosten, quod tempus generali Ecclesie traditione, immune & liberum est à ieiunio; & hoc, quia cadit intra dies Natalis Dominici. In cap. vero, Ex parte, ante dictum fuerat: In peruiiglio S. Matthiæ, esse ieiunium colendum, quia fuit duodecim Apostolorum numero adscriptus.

Quæres, an in peruiiglio S. Ioannis Baptistæ, S. Laurentij, & Celebritatis omnium Sanctorum debeatur ieiunium iure communi seruari? Respondeo, nihil esse de hoc ieiunio iure communi expressè constitutum: generali tamen consuetudine Ecclesie Latine, quæ vim legis habet, seruandum est. Et ideo Innocentius Hostien. Ioan. Andrea, Abbas, & ceteri in Rubrica de Obseruat. ieiun. hos dies cum reliquis connumerant. Ita Angel. Ieiunium num. 7. Silu. eodem verbo num. 4. Scire autem oportet extare Epistolam Nicolai Primi ad Consultam Bulgarorum, vbi cū rogaretur, Quæ temporibus & diebus esset ieiunium seruandum? Respondit capite 4. *Quadragesimale ieiunium, quod est ante Pascha, ieiunium post Pentecosten, & ieiunium ante Solemnitatem Assumptionis Sanctæ Dei Genitricis, & ieiunium ante Nativitatem Domini. Quæ ieiunia Sancta Romana suscepit antiquitas, & tenet Ecclesia. In sexta vero feria omnis hebdomadæ, & in cunctis vigilijs ieiunium festiuissimum, à carnium esu cessandum est, & ieiunium incumbendum, vt verè cum Psalmo dicitur: Ad vesperum demorabitur ferus, & ad matutinum leticia. Hæc ibi. In Concilio itidem Oxoniensi in Anglia cōacto ab Stephano Archiepiscopo statuitur: *Fidelium, vt vigilia Natiuitatis Domini, Pasche, Pentecostæ, vigilia S. Ioannis Baptistæ, Apostolorum Petri, & Pauli, S. Laurentij, Assumptionis B. Mariæ, S. Bartholomæi, S. Matthæi, Apostolorum S. Simonis & Iudæ, omnium Sanctorum, S. Andree, S. Thomæ Apostoli in obsequio, & Iacobi Domini celebrentur.* Hactenus Concilium. Sed hæc duo Decreta, in corpus siue volumen communis iuris non sunt relata: indicant tamen communem Ecclesiarum morem in ieiunij seruandis. Et inter Sermones ad Fratres in Eremito, qui nomine Augustini circumferuntur, est Sermo 1. sic habens: *Scitote fratres, quod antiquitus Patres nostri fideles ieiunare consueverunt in vigilijs magnarum solennitatum, usque ad noctem: quod laudandum erat, & bonum. Aliquod tamen est ieiunium deuotionis: vt ieiunare vigilijs Sanctorum Cypriani compatriotæ nostri, & Cerasij, & Præsij, & similitum. Aliud est ieiunium institutionis, vt Assumptionis B. Mariæ, Natiuitatis Sancti Ioannis Baptistæ, Apostolorum Petri, & Pauli, Simonis & Iudæ, Matthæi & Andree, & Iacobi Maioris. Istorum vigilijs ieiunare semper debemus: vt si ieiunanda iam ipsi patimur, ita & in futurum cum eis partem gloriemur. Et paulò inferius subiicit: *Iacobus Zebediæ Apostolus apud quosdam vigiliam non habet, eo quod occisus fuerit in diebus Azymorum, ne diem mortis celebremus, sed translationis Bartholomæus etiam vigiliam non videtur habere, eo quod vna dierum fuerit decoratus, & sequenti die obiit: & si si haberet vigiliam, oporteret quod esset in terra dicit: quod est contra normam aliorum ieiuniorum. Thomas quoque vigiliam non habet, eo quod tempore Aduentus veniit. Barnabas ieiunium non habet, eo quod de Duodecim non fuit. Matthiæ ieiunium non habet, eo quod tempore ieiunij sit.***